

MEMO RAAD

Aan: de raadsleden
Van: het college van burgemeester en wethouders
Datum: 17 april 2018
Onderwerp: tussenevaluatie 'Nota publieke gezondheidszorg Midden-Brabant 2016-2019'
Doel: ter kennisname/ter informatie
Aanleiding: informatie (algemeen)
Aard informatie: openbaar

Aanleiding

Vandaag hebben wij kennis genomen van de tussenevaluatie van de 'Nota publieke gezondheidszorg Midden-Brabant 2016-2019'. Wij hebben besloten om deze tussenevaluatie ook ter kennisname aan u toe te sturen.

Informatie

Op 16 februari 2016 is de '[Nota publieke gezondheidszorg Midden-Brabant 2016-2019](#)' vastgesteld. De regionale en lokale ambities in deze nota richten zich op de volgende thema's:

- collectieve preventie;
- jeugdgezondheidszorg;
- ouderengezondheidszorg;
- prenatale gezondheidszorg.

U treft de tussentijdse evaluatie van de nota als bijlage bij dit memo aan.

Positief gezond in Midden-Brabant!

Tussenevaluatie

Nota Publieke Gezondheid

Midden-Brabant

2016-2019

Februari 2018

Inleiding.....	3
Ambitie 1: Jongeren onder de 18 jaar drinken geen alcohol	4
Regionale maatregel: Er is een verbeterde nazorg na alcoholintoxicatie.....	4
Regionale maatregel: Jongeren en hun ouders zijn zich bewust van de gevolgen van schadelijk alcoholgebruik.....	4
Advies voor nieuwe regionale maatregel: Beperken van de beschikbaarheid van alcohol door wetgeving en naleving	6
Ambitie 2: Kinderen hebben een gezond gewicht.....	7
Regionale maatregel: Versterken samenwerking JOGG-gemeenten	7
Regionale maatregel: Betere doorverwijsmogelijkheden voor kinderen met overgewicht.....	8
Advies voor nieuwe regionale maatregel: Het uitdragen van een regionale visie op de ketenaanpak van overgewicht	9
Regionale maatregel: Voortgezet onderwijs-scholen zetten structureel in op het terugdringen van ziekteverzuim	11
Regionale maatregel: ROC's zetten structureel in op het terugdringen van ziekteverzuim	11
Ambitie 4: een integrale aanpak van valpreventie bij ouderen.....	15
Bijlage I	16
Bijlage II.....	17
Bijlage III.....	22

Inleiding

Naar aanleiding van de regionale pilotnota 2014-2015 is de Nota Publieke Gezondheid Midden-Brabant 2016-2019 –*Positief gezond in Midden-Brabant!*– opgesteld door de gemeenten Dongen, Goirle, Gilze en Rijen, Heusden, Hilvarenbeek, Loon op Zand, Oisterwijk, Tilburg en Waalwijk.

Deze nota zal aan het einde van haar looptijd in 2019 geëvalueerd worden op de totstandkoming (het proces) en de realisatie van ambities en doelen, o.a. met een vergelijking met de nulmeting (zie bijlage II).

De voorliggende tussenevaluatie gaat over de voortgang van de resultaten uit het uitvoeringsplan (zie bijlage III) over 2016 en 2017, met als doel om te kijken of de regio op de juiste koers zit en bijsturing op de uitvoering wenselijk is.

Deze tussenevaluatie is een uitwerking van de drie ambities uit de nota met de bijbehorende maatregelen, acties en resultaten.

Per genoemde actie is met kleur aangegeven in hoeverre het resultaat al behaald is.

Rood = resultaat is nog niet behaald, bijsturing nodig

Geel = resultaat is nog niet behaald, maar hier wordt aan gewerkt

Groen = resultaat is behaald

Ambitie 1: Jongeren onder de 18 jaar drinken geen alcohol

Regionale maatregel: Er is een verbeterde nazorg na alcoholintoxicatie

Actie: opstellen en implementeren afspraken met het Elizabeth Tweestedenziekenhuis over registratie en doorverwijzing na alcoholintoxicatie

Evaluatie: Er zijn afspraken gemaakt met de SEH(spoedeisende hulp)-afdeling van het Elizabeth Tweestedenziekenhuis en Novadic Kentron over het verbeteren van de doorverwijzing en nazorg. Met hulp van VeiligheidNL is er een doorverwijsbrief ontwikkeld welke nu gebruikt wordt.

Daarnaast zijn er afspraken gemaakt over het delen van informatie wat voor een preventief doel gebruikt kan worden. Door bij de SEH te registreren hoeveel en waar de jongeren gedronken hebben, kunnen gemeenten, horecagelegenheden en organisatoren van evenementen hun beleid hierop aanpassen.

Vervolg: Vanwege de fusie met de twee ziekenhuizen was er op korte termijn geen mogelijkheid om een efficiënt registratiesysteem in te richten, het nieuwe EPD (elektronisch patiëntendossier) gaat 'live' in april 2018, dan wordt deze aanpak vervolgd. Ook wordt in 2018 de samenwerking met het Jeroen Bosch opgezocht, om ook daar dezelfde afspraken te kunnen maken rondom nazorg en registratie.

Regionale maatregel: Jongeren en hun ouders zijn zich bewust van de gevolgen van schadelijk alcoholgebruik

Actie: inzetten van 'JouwGGD'-portaal

Evaluatie: In alle communicatie richting jongeren wordt verwezen naar JouwGGD, in gesprekken met jongeren door de jeugdarts of -verpleegkundige, tijdens gastlessen en door middel van verschillende campagnes.

Vervolg: We blijven JouwGGD inzetten als middel waar jongeren betrouwbare informatie kunnen vinden, en terecht kunnen met hun hulpvraag via de chat en mail.

Daarnaast zullen we ons meer gaan richten op het de-normaliseren van alcoholgebruik. Reden is dat uit de laatste onderzoeken blijkt dat jongeren inmiddels wel weten dat alcohol niet goed voor hen is. Ook vinden ze de NIX18 regel een goede regel. Reden dat

ze toch drinken komt doordat jongeren het gedrag van hun vrienden kopiëren, althans het gedrag wat ze vermoeden. En dat beeld is vaak niet juist, veel jongeren overschatten het alcoholgebruik van hun vrienden. Daarom zullen we in alle gemeenten door middel van campagnes, de Gezonde School-aanpak en de interventie 'Groepsinvloed' extra aandacht blijven besteden aan het verstevigen van de sociale norm dat de meeste leeftijdsgenoten ook niet drinken.

Actie: Inzet campagne gericht op ouders (bv NIX18, websites, IKPAS, artikelen (school)krant etc)

Evaluatie: Tijdens landelijke campagnes en risicomomenten (Carnaval, Feestdagen, Zomervakantie, IKPAS, NIXzonderID, NIX18) is expliciet aandacht besteedt aan de doelgroep ouders door middel van artikelen in regionale weekbladen, via social media, posters, filmpjes, gadgets, etc.

Vervolg: Ouders blijven een belangrijke doelgroep en zullen oa dmv campagnes en voorlichtingen op scholen en in de wijken betrokken blijven worden. Focus daarbij zal daarbij niet alleen liggen op de schadelijke gevolgen van alcohol voor hun kind, maar ook op wat de schadelijke gevolgen zijn voor de ouders zelf. Reden is dat nu nog vaak het verkeerde idee heerst dat matig alcoholgebruik juist gezond is. Als ouders zich bewust zijn het effect van alcohol is op hun eigen gezondheid, zullen ze waarschijnlijk eerder geneigd zijn regels te stellen voor hun kind, en zelf minder drinken, waarmee ze een goed voorbeeld stellen.

Naast aandacht voor schadelijke gevolgen zal er ook blijvend aandacht besteed worden aan opvoedvaardigheden en het verstevigen van de sociale norm dat het normaal is om je kind <18 geen alcohol te geven. Dit is onder andere opgenomen in de ouderavonden op scholen en wijkcentra, zoals Puberbrein, Uit Met Ouders, Happy ouders, Frisse Start, en de opvoedcursussen zoals de Pubercursus.

Naast campagnes en voorlichting wordt er in 2018 ook een nieuwe aanpak voor ouders ontwikkeld die zicht richt op de attitudeverandering bij ouders (innovatievoorstel van NIX12 naar NIX18).

Ten slotte gaan we aan de slag met het betrekken van ouders bij de overtredingen van hun kind, met als doel bewustwording van ouders en het aanbieden van hulp. Dit gebeurt oa door het inzetten van Bodycams door de politie, gevolgd door een gesprek met ouders, mogelijk gekoppeld aan de Halt-interventie.

Actie: Regionale werkgroep alcoholpreventie opzetten

Evaluatie: De regionale werkgroep met afvaardigingen vanuit alle gemeenten, zowel vanuit preventie als vanuit handhaving, Novadic Kentron en KHN komt 2 á 3x per jaar bij elkaar. De GGD is initiator en facilitator van deze projectgroep. Ook informeert de GGD de gemeenten en samenwerkingspartners regelmatig over de nieuwste ontwikkelingen tav alcoholpreventie en handhaving door middel van nieuwsupdates.

Daarnaast zijn er regionale samenwerkingsafspraken gemaakt met oa Novadic Kentron, Halt, Politie, KHN, Helder theater, het Samenwerkingsverband VO, voor de ontwikkeling en uitvoer van een aantal regionale projecten. Denk hierbij aan de intraweek Studenten, het regionaal Symposium Gezonde school Alcohol & Drugs, ID-vervalsingproject, Ouderkind- interventie Groepsinvloed, Zomeract Helder theater, regionale themamiddag Veilige School voor VO en MBO scholen, en regionale afspraken tav evenementenbeleid.

Vervolg: De regionale werkgroep komt ook in 2018 weer regelmatig bij elkaar. Ook blijven we op regionaal niveau met de samenwerkingspartners regionale projecten ontwikkelen en uitvoeren.

Advies voor nieuwe regionale maatregel: Beperken van de beschikbaarheid van alcohol door wetgeving en naleving

Om verder aan de ambitie 'Jongeren onder de 18 jaar drinken geen alcohol' te werken, wordt aanbevolen om ook regionale afspraken te maken over het beperken van de beschikbaarheid van alcohol. Het beperken van de beschikbaarheid van alcohol is één van de meest effectieve maatregelen om alcoholgebruik onder jongeren terug te dringen. Denk hierbij aan afspraken over Happy hours, kortingen, schenktijden, en verbetering van de naleving van de leeftijdsgrens. Door hier regionale afspraken over te maken, bijvoorbeeld in een regionaal Preventie en Handhavingsplan, wordt voorkomen dat jongeren de gemeentegrens overgaan om de alcohol ergens anders te halen waar het makkelijker beschikbaar is (waterbedeffect). Advies is daarom om de mogelijkheid te onderzoeken om vanaf 2020 een regionaal Preventie en Handhavingsplan op te stellen.

Status: Om de naleving van de leeftijdsgrens te verbeteren zijn ondertussen al concrete stappen gezet, oa door het opzetten van Regionaal Nalevingsonderzoek (2018). Op basis van de uitkomsten zal het gesprek aangegaan worden met de alcoholverstrekkers, waardoor je op een preventieve manier draagvlak creëert voor het nemen van maatregelen. Door een verbeterplan te eisen worden de verstrekkers daadwerkelijk aangezet tot actie, waardoor de naleving van de leeftijdsgrens verbetert en dus de beschikbaarheid van alcohol wordt beperkt.

Ambitie 2: Kinderen hebben een gezond gewicht

Regionale maatregel: Versterken samenwerking JOGG-gemeenten

Actie: gezamenlijke inzet landelijke campagnes

Evaluatie: In 2015 zijn de mogelijkheden onderzocht om als regio Midden-Brabant JOGG-regio te worden. Hier bleek echter onvoldoende draagvlak voor te zijn, met name door de investering die per gemeente noodzakelijk was. Daarop volgend is besloten om samenwerking tussen de JOGG-gemeenten Dongen, Tilburg en Waalwijk te versterken voor meer kruisbestuiving en een efficiëntere inzet van campagnes. Er is nu structureel overleg waarbij de drie JOGG-regisseurs tweejaarlijks bij elkaar komen onder voorzitterschap van de GGD. In 2016 en 2017 zijn de onderwerpen/pijlers 'publiek-private samenwerking', 'monitoring en evaluatie' en 'ketenaanpak overgewicht' aan bod geweest. Op provinciaal niveau komen alle Brabantse JOGG-gemeenten ook tweejaarlijks bijeen voor het delen van best practices en het bespreken van nieuwe JOGG-interventies. De landelijke JOGG-campagnes (zoals DrinkWater en Gratis Bewegen) worden vooral lokaal geïmplementeerd; wel vindt intern binnen de GGD afstemming en kruisbestuiving plaats voor de uitvoering hiervan. Voldoende water drinken en voldoende bewegen wordt ook in de gemeenten die niet volgens de JOGG-aanpak werken, gestimuleerd; op scholen (PO en VO), in wijk-/buurtcentra en via gemeentelijke themabijeenkomsten/ouderavonden. Scholen worden in het kader van de Gezonde School-aanpak hiertoe gemotiveerd en ondersteund. Met opvoedondersteuningsactiviteiten wordt kennis overgedragen over gezonde voeding en gezond beweeggedrag en wordt het belang van een goede voorbeeldrol benadrukt. Hierbij komen communicatieve vaardigheden, het stellen van grenzen en het motiveren van kinderen naar een gezonde leefstijl aan bod.

Vervolg: Bij de lancering van een nieuwe themacampagne van JOGG wordt in het regionaal overleg besproken hoe de JOGG-gemeenten de uitrol en communicatie gezamenlijk op kunnen pakken en hoe dit ook richting de andere gemeenten uitgezet kan worden.

Actie: regionale publiek-private samenwerking

Evaluatie: de JOGG-gemeenten vullen hun 'pijler publiek-private samenwerking' allen lokaal in. Op regionaal vlak was de ambitie om een samenwerking aan te gaan met de

Efteling, om zo een breder publiek te bereiken. Tot op heden staat deze organisatie nog niet open voor een gesprek over eventuele samenwerking.

Coca-cola is sinds 2013 partner binnen JOGG Dongen. Regionale samenwerking met deze partij was daarom een voor de hand liggende ambitie. Zowel binnen de gemeente Dongen als voor de regio bleek uit gesprekken met Coca-Cola dat het lastig is om concreet handen en voeten te geven aan deze publiek-private samenwerking. Voor het thema Gezonde Werkvloer (waarin Coca-Cola een nadrukkelijke rol had) zijn mogelijkheden besproken om dit regionaal in te vullen; hier is echter bewust door de drie gemeenten voor gekozen om dit vooralsnog niet te doen. De gemeente Dongen heeft dit thema in eerste instantie lokaal opgepakt.

Vervolg: in 2018 zullen de JOGG-gemeenten regionaal optrekken richting nieuwe private partijen. Hier vindt begin 2018 overleg over plaats. Streven is hierbij om bedrijven te benaderen die een gezonde leefstijl van kinderen ook hoog in het vaandel hebben staan (zoals groente- en fruittelers), wat de samenwerking ten goede kan komen. De regionale samenwerking met Coca-Cola is wederom een bespreekpunt.

Regionale maatregel: Betere doorverwijsmogelijkheden voor kinderen met overgewicht

Actie: ontwikkeling en implementatie van een Gecombineerde Leefstijlinterventie (GLI) vanuit innovatiebudget GGD

Evaluatie: in 2017 is de –door de GGD ontwikkelde- Gecombineerde Leefstijlinterventie (GLI) van start gegaan in de gemeenten Dongen, Heusden, Loon op Zand en Tilburg. De GLI is een intensieve gezinsaanpak van 2 jaar voor kinderen van 4 t/m 12 jaar met overgewicht. De aanpak richt zich op de gedragsverandering binnen gezinnen met betrekking tot voeding, beweging en slaapedrag en als doel heeft om het kind op gezond gewicht te krijgen met een duurzaam gezondere leefstijl en om de kwaliteit van leven (het “lekker in je vel zitten”) te vergroten. Het eerste jaar is in volle gang. In Dongen, Heusden, Loon op Zand en Tilburg zijn inmiddels 4 groepen gestart met wekelijkse groepsbijeenkomsten (afwisselend over voeding, bewegen of lekker in je vel zitten, soms met en soms zonder ouders) en individuele huisbezoeken door de leefstijlcoach. De eerste ervaringen van kinderen en ouders zijn positief. Ook de professionals (o.a. fysiotherapeuten/beweegcoaches, voedingscoaches/diëtisten en preventiemedewerkers GGZ) die meewerken zijn positief. Beweeglessen met ouders en kinderen samen zorgen ervoor dat ook ouders actief worden en het goede voorbeeld geven.

Vervolg: Het 2^e jaar van de gezinsaanpak –oftewel de onderhoudsfase- is gericht op een borging van de gedragsverandering bij de kinderen en de gezinnen. Deze fase is nodig om de borging zo duurzaam mogelijk te laten zijn. De begeleiding wordt afgebouwd en de intensiteit van de groepsbijeenkomsten en individuele huisbezoeken neemt af, toewerkend naar het zelfstandig kunnen voortzetten van een gezonde leefstijl. In de loop van deze fase wordt er ook meer ingezet op de verbinding met reguliere activiteiten in de wijk of dorpskern, zoals sportkennismaking of buitenspeelmogelijkheden.

De pilot wordt na afloop van de twee jaar (eind 2019) geëvalueerd. Enerzijds op effecten; op de realisatie van een gezond gewicht en een beter welbevinden ('lekker in je vel' zitten) bij de deelnemende kinderen en een duurzaam gezondere leefstijl van de deelnemende gezinnen. Anderzijds op proces; hiermee brengen we de haalbaarheid, kenmerken van de bereikte gezinnen, de tevredenheid van betrokkenen (deelnemers en professionals), succesfactoren en de knel- en leerpunten in beeld, als ook uitval en doorstroomcijfers. Indien uit de evaluatie blijkt dat dit een succesvolle interventie is, zal –samen met zorgverzekeraars- besproken moeten worden hoe een structurele vorm van financiering er uit kan zien.

Advies voor nieuwe regionale maatregel: Het uitdragen van een regionale visie op de ketenaanpak van overgewicht

Op landelijk niveau is er veel in ontwikkeling binnen de ketenaanpak van overgewicht. Nieuwe inzichten op het vlak van visieverandering, financiering, relatie met het sociaal domein en het profiel van de centrale zorgverlener zijn eind 2017 gebundeld in het [Basismodel 'Integrale ketenaanpak voor kinderen met overgewicht en obesitas'](#) vanuit de proeftuinen in Amsterdam en 's-Hertogenbosch. Centraal staat in dit model de visie om overgewicht bij kinderen te benaderen als een symptoom voor onderliggende problematiek te zien en niet alleen als het op te lossen probleem zelf.

Status: Eind 2017 is door de JOGG-gemeenten besproken om meer gezamenlijk op te trekken binnen de JOGG-pijler 'Verbinden Preventie en Zorg' en meer specifiek in het kader van de ketenaanpak van overgewicht. Dit houdt concreet in dat de drie gemeenten gezamenlijk een visie formuleren op de ketenaanpak van overgewicht en deze –naast hun lokale inspanningen op dit vlak- ook regionaal (met alle Midden-Brabantse gemeenten) vorm gaan geven. Een van de bespreekpunten is de inzet van de centrale zorgverlenersrol. Ook de ketensamenwerking met het Elisabeth Tweestedenziekenhuis is hier onderdeel van. Hier is in 2017 een start mee gemaakt, waarbij de eerste stappen

zijn gezet om te komen tot een zorgpad en bijbehorende samenwerkingsafspraken. Het doel is om zorg en preventie beter met elkaar te verbinden, zodat kinderen en hun gezinnen –waar nodig- passende zorg krijgen, en tegelijkertijd met de juiste gezondheidsbevorderende activiteiten (op school en in de wijk/buurt) te voorkomen dat deze zorg nodig is.

Ambitie 3 : Het ziekteverzuim van leerlingen neemt met 20% af

Regionale maatregel: Voortgezet onderwijs-scholen zetten structureel in op het terugdringen van ziekteverzuim

Actie: inzet M@ZL-methodiek

Evaluatie

Ook in 2016 en 2017 heeft de GGD een bijdrage geleverd aan het terugdringen van het ziekteverzuim door de inzet van M@ZL op het voortgezet onderwijs in de regio Hart van Brabant. M@ZL staat voor Medische Advisering van de Ziekgemelde Leerling en is een methodiek om, samen met de school, leerplicht en ouders ziekgemelde leerlingen beter in beeld te krijgen, zicht te krijgen op de achterliggende reden van verzuim en advies uit te brengen aan school over mogelijke aanpassingen. De kwalitatieve evaluatie zal plaatsvinden in 2018 en hierin zal aandacht zijn voor gewenste verdere ondersteuning, zoals mentorentrainingen in het voeren van verzuimgesprekken.

In 2017 heeft de GGD met het onderwijs (Samenwerkingsverband Portvolio) en Leerplicht meegedacht over een gezamenlijke preventieve aanpak gericht op verzuimpreventie voor alle vormen van schoolverzuim en het voorkomen van thuiszitten. Er is intensief geprobeerd om effecten van de inzet van M@ZL in het VO binnen de regio boven tafel te krijgen. Het blijkt dat vrijwel elke school op zijn eigen manier gegevens aanlevert; deze zijn zo verschillend/onsamenhangend dat er geen uitspraken over percentages of trends bij meerdere VO-scholen gedaan kunnen worden. Vervolgens is ingezet op het ontwikkelen van een standaardinstructie waardoor VO-scholen die met hetzelfde leerlingvolgsysteem werken (Magister) wellicht in staat zijn om gelijke verzuimgegevens aan te leveren.

In bijlage I is het aantal M@ZL-consulten door de jeugdartsen te vinden.

Vervolg

Begin 2018 is deze standaardinstructie voorgelegd aan het scholenoverleg in Tilburg. De reacties zijn positief en de scholen gaan met een korte handleiding/instructie op een uniforme manier ziekteverzuimcijfers uit Magister halen; zo mogelijk over de schooljaren vanaf 2014-2015.

Regionale maatregel: ROC's zetten structureel in op het terugdringen van ziekteverzuim

Op het MBO wordt intensief ingezet op het terugdringen van het aantal Voortijdig Schoolverlaters (VSV). Frequent verzuim (geoorloofd of ongeoorloofd) is een belangrijke indicator voor VSV. Langdurig en/of frequent ziekteverzuim vraagt een integrale aanpak door school, de afdeling Jeugdgezondheidszorg (JGZ) van de GGD, Leerplicht/RMC en overige (zorg)partners.

Binnen een drietal MBO-scholen/afdelingen (ROC Tilburg, School voor Logistiek en Mobiliteit; De Rooi Pannen, afdeling Handel; Helicon MBO Tilburg) werd in het schooljaar 2016 – 2017 een pilot M@ZL uitgevoerd. Hierbij moet worden opgemerkt dat het Helicon MBO Tilburg het pilotproject feitelijk niet uitgevoerd. Er is geen casuïstiek aangeleverd en er zijn geen andere activiteiten uitgevoerd dan het bijwonen van de training en het voeren van evaluatiegesprekken. Achteraf geeft de school aan zich onvoldoende gerealiseerd te hebben welke kansen het project bood. Het Helicon wil graag bespreken hoe M@ZL in het nieuwe (school)jaar in te zetten.

Voor alle MBO's is een werkwijze ontwikkeld, vastgelegd in het Stappenplan 'M@ZL in het MBO'. Op de deelnemende scholen is een mentorentraining uitgevoerd. Deelnemende scholen geven aan dat ze van de jeugdartsen heldere terugkoppelingen krijgen, de jeugdarts is op deze scholen beter gepositioneerd in de ZorgAdviesTeams.

Vervolg

Het Algemeen Bestuur van de GGD Hart voor Brabant heeft ingestemd met de implementatie van M@ZL op alle MBO's in de regio. De implementatie is in voorbereiding en start in het schooljaar 2018/2019.

Overige regionale speerpunten

Naast bovengenoemde ambities is in de regio een aantal speerpunten benoemd.

Symposium De Gezonde School

Het jaarlijkse regionale symposium in het kader van de Gezonde School is in 2016 en 2017 met succes gehouden. In 2016 was het thema 'Leve de Liefde!'. In 2017 was het thema 'welbevinden (Voel jij je ook wel eens K-?)' met aandacht voor thema's als echtscheiding, mediawijsheid, (ziekte)verzuim en depressieve gevoelens bij jongeren. Alle scholen in de regio Midden-Brabant zijn hiervoor uitgenodigd. In 2016 waren er 61 deelnemers van 35 scholen en zij hadden een ruime keuze uit verschillende workshops en onderdelen. In 2017 waren er 85 deelnemers, afkomstig van 27 scholen en vier instellingen. Het symposium, dat gehouden werd op het Theresialyceum in Tilburg, is beide jaren als zeer positief geëvalueerd door de deelnemers.

Training coördinator Gezonde School

Dit jaar hebben we voor het eerst een training voor scholen georganiseerd om een interne coördinator Gezonde School op te leiden. De training is door twaalf basisscholen gevolgd en zij waren allen positief. Het voornemen is daarom om in 2018 deze training te herhalen.

Relationele en seksuele vorming

Met het wegvallen van de uniforme inzet door de GGD in 2017 is de -voorheen uniforme- inzet op het thema 'relationele en seksuele vorming' in de regionale doelen opgenomen. Dit betreft met name de uitvoering van activiteiten voor de Maand van de Liefde (VO) en de Week van de Lentekriebels (PO). In 2016 hebben 21 basisscholen uit de regio Midden-Brabant meegedaan aan de Week van de Lentekriebels, in 2017 waren dit 24 basisscholen.

Groen en duurzaam

Rondom de thema's duurzaamheid en groen & gezondheid zijn er met Provincie Noord-Brabant, IVN, en Viba-Expo afspraken gemaakt om de projecten 'De Toekomst van Brabant' (groene schoolpleinen), 'Frisse Scholen' en 'Jong Leren Eten' te verbinden aan de Gezonde School- aanpak. In 2018 krijgen deze thema's een extra impuls.

Opvoedondersteuning

Er is een groot aantal bijeenkomsten gegeven met als doel de opvoedvaardigheden van ouders te versterken. Vooral de puberbreinbijeenkomsten en pubercursussen zijn populair, maar ook thema's als relationele en seksuele vorming of gezonde voeding worden goed bezocht en positief geëvalueerd. In 2017 zijn 1.933 ouders bereikt, zij geven de cursussen en bijeenkomsten gemiddeld een 8.

Ambitie 4: een integrale aanpak van valpreventie bij ouderen

Uit de nieuwste resultaten van de ouderenmonitor van de GGD blijken (kwetsbare) ouderen een steeds belangrijkere en grotere doelgroep voor preventief gezondheidsbeleid. Deze groep plaatsen we in de komende beleidsjaren nadrukkelijker op de agenda van het Ambtelijk Overleg volksgezondheid. De negen gemeenten hebben de intentie om in 2018 een nieuwe ambitie voor deze doelgroep op te stellen. Hiervoor wordt allereerst het thema 'integrale (keten)aanpak valpreventie' onderzocht, mogelijk volgen andere thema's voor deze doelgroep.

Bijlage I

Consulteren M@ZL door jeugdarts

Gemeente	School	2013	2014	2015	2016	2017	
Dongen	Cambreur, Dongen (Gem.Dongen) (21GZ) (07201)	2	15	32	19	9	
Goirle	Keyzer, Goirle (Gem.Goirle) (23JU) (09301)	2	1	4	7	4	
	Mill Hill, Goirle (Gem.Goirle) (20BQ) (09201)		3	6		5	
Heusden	OMO Scholengroep, loc. d'Oultremontcollege, Drunen (Gem.Heusden) (16VK03) (12201)	7	3	13	14	10	
Loon op Zand	OMO Scholengroep, locatie Van Haestrechtcollege, Kaatsheuvel (Gem.Loon op Zand) (16VK01) (31201)	2	1	4	1	2	
Oisterwijk	2College Durendael, Oisterwijk (Gem.Oisterwijk) (16OX) (20201)		14	33	50	36	
Tilburg	2College Cobbenhagen MAVO, Tilburg (Gem.Tilburg) (16OX10) (27223)	1		3	16	11	
	2College Cobbenhagen, Tilburg (Gem.Tilburg) (16OX02) (27202)	5	11	14	8	19	
	2College Jozef mavo, Tilburg (Gem.Tilburg) (16OX04) (27203)		4	21	9	11	
	2College Ruiven, Berkel-Enschot (Gem.Tilburg) (16OX03) (27216)		6	5	5	10	
	Beatrix College loc. Reeshof, Tilburg (Gem.Tilburg) (18XU01) (27224)		7	2	3	4	
	Beatrix College, Tilburg (Gem.Tilburg) (18XU) (27201)	5	25	8	18	20	
	Bodde, Tilburg (Gem.Tilburg) (01FX) (27302)	1	1				
	Frater van Gemert, Tilburg (Gem.Tilburg) (20GD01) (27219)	5		5	4	3	
	Mytyschool, Tilburg (Gem.Tilburg) (02ZX) (27307) heet nu: Leypark Onderwijscentrum, Tilburg (Gem.Tilburg) (02ZX) (27307)		2			2	2
	Nieuwste School, Tilburg (Gem.Tilburg) (16OX01) (27222)		8	7	4	4	
	Odulphuslyceum Sint, Tilburg (Gem.Tilburg) (21FV) (27210)	1	7	10	23	13	
	Parcours VSO, Tilburg (Gem.Tilburg) (01UB) (27303)	2	4		2	6	
	Praktijkcollege Tilburg, Tilburg (Gem.Tilburg) (12PR) (27221)	1		4			
	Reeshof College VMBO LWO, Tilburg (Gem. Tilburg) (09VG) (27226)		6	3	6	9	
	Rooi Pannen, Ahausstr., Tilburg (Gem.Tilburg) (25LV) (27215)	3	5	18	46	69	
	Theresialyceum, Tilburg (Gem.Tilburg) (21EX) (27217)		5	18	15	11	
	Theresialyseum loc. FvG, Tilburg (Gem.Tilburg) (21EX01) (27217)	1		1			
Vakcollege, Tilburg (Gem.Tilburg) (20GD) (27205) heet nu: Campus 013, Tilburg (Gem.Tilburg) (20GD) (27205)	6	6	10	6	22		
Willem II College Koning, Tilburg (Gem.Tilburg) (16MQ) (27204)		7	42	50	21		
Waalwijk	MET Praktijkonderwijs, Waalwijk (Gem.Waalwijk) (23DB) (31206)	1	2	4	3	3	
	OMO Scholengroep De Langstraat, Waalwijk (Gem.Waalwijk) (16VK) (31201)	2	5	10	12	9	
	OMO Scholengroep, locatie Walewyc, Waalwijk (Gem.Waalwijk) (16VK02) (31204)				3	5	
	Overlaat, Waalwijk (Gem.Waalwijk) (05AX) (31202)	2		6	15	21	
	Willem van Oranje, Waalwijk (Gem.Waalwijk) (01GH) (31205)		7	11	8	16	
	Eindtotaal	49	155	294	349	355	

Bijlage II

Nulmeting nota publieke gezondheid Midden-Brabant 2016-2019

9 februari 2017

Ambitie: Jongeren onder de 18 jaar drinken geen alcohol

Doelstellingen:

- Afname alcoholgebruik bij jongeren tot 18 jaar
- Afname dronkenschap (in het publieke domein en thuis)

Data:

Jongerenmonitor 12-18 jaar (GGD Hart voor Brabant, 2016).

Indicatoren:

- % jongeren dat alcohol heeft gedronken in de laatste 4 weken.

	Midden-Brabant	Hart voor Brabant
2011	45	44
2016	31	33

- % jongeren dat in de afgelopen 4 weken 5 of meer drankjes alcohol gedronken heeft bij 1 gelegenheid (binge drinken).

	Midden-Brabant	Hart voor Brabant
2011	31	31
2016	21	23

- % jongeren dat in de afgelopen 4 weken dronken of aangeschoten is geweest.

	Midden-Brabant	Hart voor Brabant
2011	21	21
2016	15	17

- % jongeren dat alcohol drinkt in de publieke ruimte (café/bar/snackbar/terras).

	Midden-Brabant	Hart voor Brabant
2011	25	25
2016	13	15

- % jongeren dat thuis (met anderen) alcohol drinkt.

	Midden-Brabant	Hart voor Brabant
--	----------------	-------------------

2011	24	23
2016	22	23

- % jongeren dat bij anderen thuis alcohol drinkt.

	Midden-Brabant	Hart voor Brabant
2011	27	28
2016	26	28

- % jongeren dat alcohol drinkt in een discotheek.

	Midden-Brabant	Hart voor Brabant
2011	24	24
2016	15	16

Ambitie: Kinderen hebben een gezond gewicht

Doelstelling:

- Toename van gezond gewicht bij kinderen en jongeren in Midden-Brabant.

Data:

Periodieke Gezondheidsonderzoeken jeugdgezondheidszorg (PGO, 2016). Dit zijn objectieve metingen (lengte en gewicht) bij 2- t/m 15-jarigen.

Indicatoren:

- % kinderen (2- t/m 15-jarigen) met overgewicht (inclusief obesitas) (zie bijlage voor trendcijfers)

2 jaar

	Midden-Brabant	Hart voor Brabant
2015	8	7
2016	9	8

3/4 jaar

	Midden-Brabant	Hart voor Brabant
2015	8	8
2016	9	8

5/6 jaar

	Midden-Brabant	Hart voor Brabant
2015	11	9

2016	9	8
------	---	---

9/10 jaar

	Midden-Brabant	Hart voor Brabant
2015	16	15
2016	16	14

13-15 jaar

	Midden-Brabant	Hart voor Brabant
2015	17	15
2016	15	15

- % jongeren (2VO) met ondergewicht (uit 2VO screening 2015-2016 Midden-Brabant)

	Midden-Brabant	Hart voor Brabant
Ernstig ondergewicht	0,4	0,5
Ondergewicht	2	2

Ambitie: Het ziekteverzuim van leerlingen neemt met 20% af

Doelstelling:

- Het ziekteverzuim van schoolgaande jongeren neemt met 20% af

Data: Jongerenmonitor 2016

Indicatoren:

- % schoolgaande jongeren (12 t/m 18 jaar) heeft in de afgelopen 4 weken wegens ziekte verzuimd van school

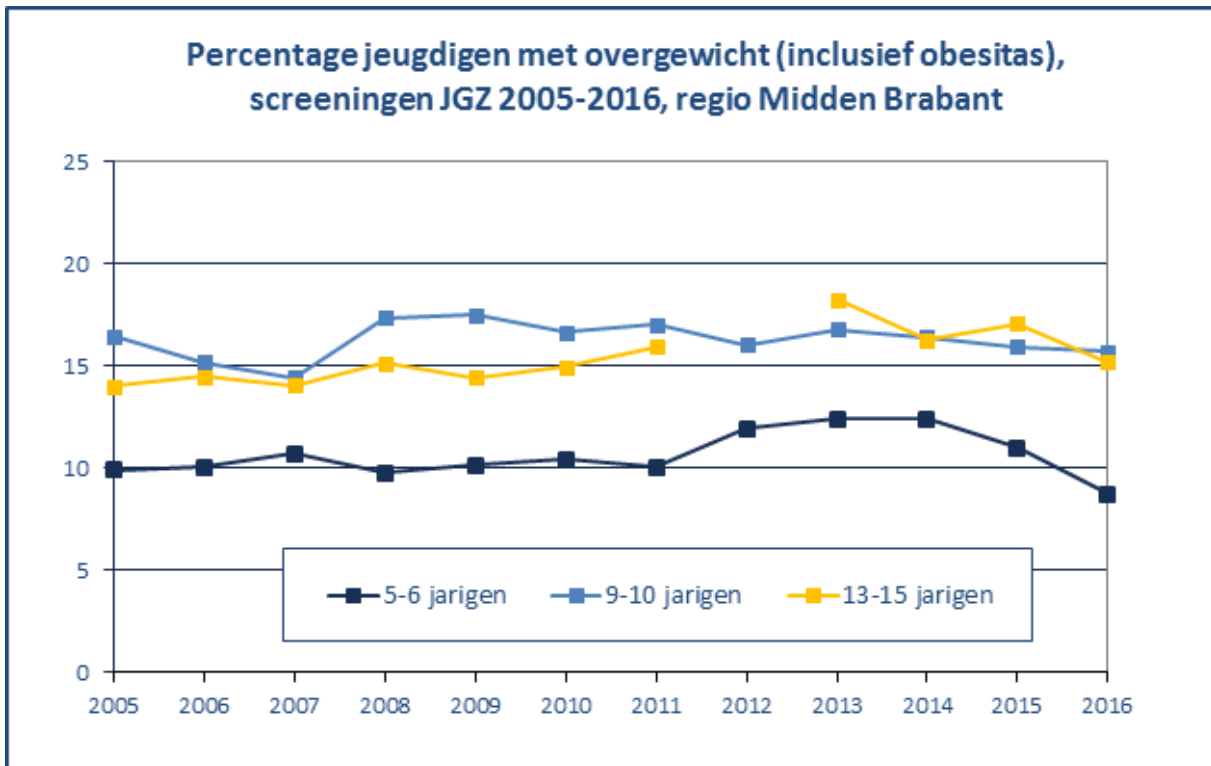
	Midden-Brabant	Hart voor Brabant
2011	30	29
2016	33	33

- % schoolgaande jongeren (12 t/m 18 jaar) heeft in de afgelopen 4 weken wegens ziekte 3 dagen of meer verzuimd van school

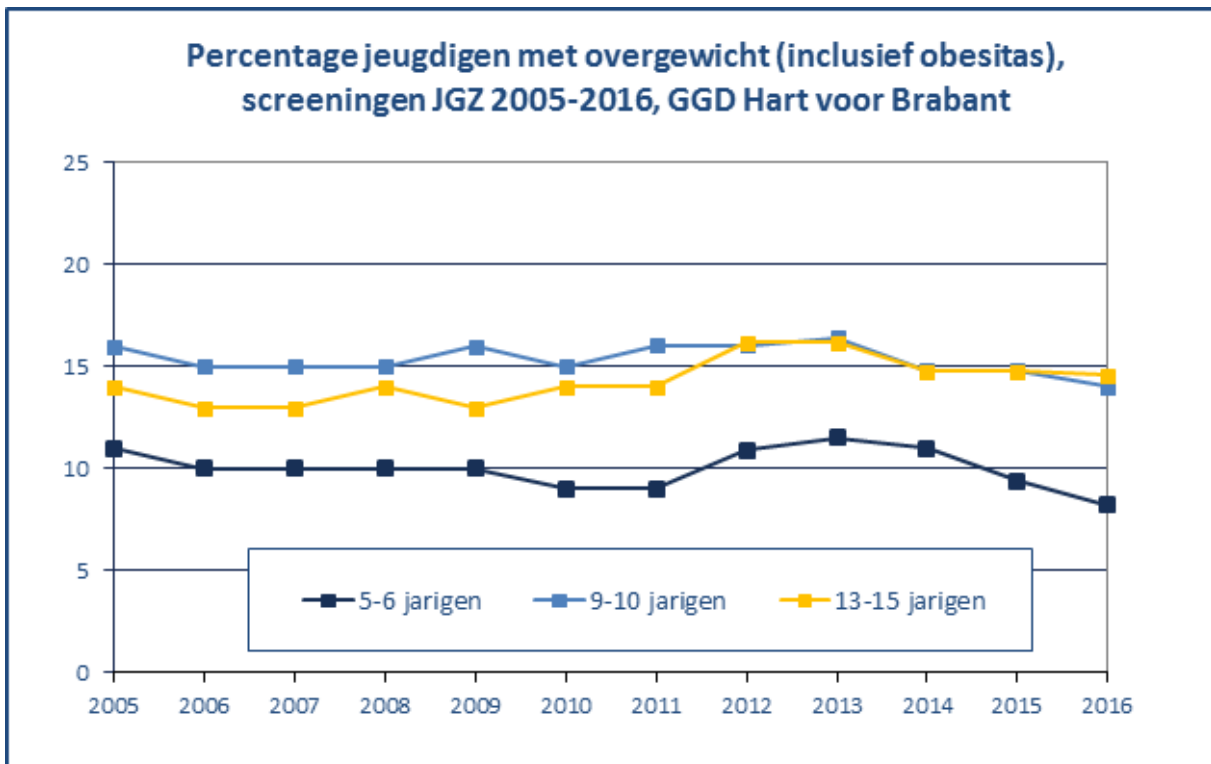
	Midden-Brabant	Hart voor Brabant
2011	9	9
2016	11	12

Bijlage nulmeting

Figuur 1 Percentage overgewicht regio Midden-Brabant

Figuur 2 Percentage overgewicht GGD-regio Hart voor Brabant

Nb: in 2012 zijn er op Midden-Brabant niveau te weinig leerlingen gemeten/gewogen, waardoor er geen uitspraak kan worden gedaan over het percentage met overgewicht

regio Hart voor	200	200	200	200	200	201	201	201	201	201	201	201
Brabant	5	6	7	8	9	0	1	2	3	4	5	6
5-6 jarigen	11,0	10,0	10,0	10,0	10,0	9,0	9,0	10,9	11,5	11,0	9,4	8,2
9-10 jarigen	16,0	15,0	15,0	15,0	16,0	15,0	16,0	16,0	16,4	14,8	14,8	14,0
13-15 jarigen	14,0	13,0	13,0	14,0	13,0	14,0	14,0	16,2	16,2	14,8	14,8	14,6

	200	200	200	200	200	201	201	201	201	201	201	201
regio Midden Brabant	5	6	7	8	9	0	1	2	3	4	5	6
5-6 jarigen	9,9	10,1	10,7	9,8	10,1	10,4	10,0	11,9	12,4	12,4	11,0	8,7
9-10 jarigen	16,5	15,2	14,4	17,4	17,5	16,7	17,0	17,0	16,8	16,4	15,9	15,7
13-15 jarigen	14,0	14,5	14,1	15,2	14,5	15,0	15,9	-	18,2	16,3	17,1	15,2

Bijlage III

Uitvoeringsplan 2017 Nota Publieke Gezondheid Midden-Brabant

Ambitie: Jongeren onder de 18 jaar drinken geen alcohol		
Regionale maatregelen	Acties	Resultaat
1: Verbeterde nazorg na alcoholintoxicatie	opstellen en implementeren afspraken met het Elizabeth Tweestedenziekenhuis over registratie en doorverwijzing na alcoholintoxicatie	Informatie delen: er komt een gezamenlijk registratiesysteem voor ziekenhuis en gemeente (ism Veiligheid.nl) om signalen met horeca te delen en aan te spreken. Doorverwijzing verbeteren: SEH gaat doorverwijzen naar NoKe/Halt. Nu dmv folder, later mogelijk
2: Jongeren en ouders zijn zich bewust van gevolgen schadelijk alcoholgebruik	Portaal 'Jouw GGD'	Informatie via jouwggd.nl, chatgesprekken over alcohol, promotie via horeca, evenementen, JGZ-gesprekken op VO
	Inzet campagne gericht op ouders (bv NIX18, websites, IKPAS, artikelen)	ouders zijn zich meer bewust van gevolgen schadelijk alcoholgebruik en hun rol in alcoholvrije opvoeding
	Regionale werkgroep alcoholpreventie	regionale werkgroep met gemeenten (preventie en handhaving), GGD, NoKe en KHN (op uitnodiging) t.b.v. samenwerking en delen van best practices
Lokale maatregelen	Acties	Resultaat
3: Scholen werken gestructureerd aan alcoholpreventie	Inzet Gezonde School-aanpak op VO (met name thema 'roken, alcohol- en drugspreventie')	% van de VO scholen besteden structureel aandacht (via GS-aanpak) aan alcoholpreventie.
4: Sportverenigingen werken gestructureerd aan alcoholpreventie	bewustwording problematiek bij sportverenigingen	% van de sportverenigingen besteden structureel aandacht aan alcoholvrije omgeving bij jeugd (18-) wedstrijden
5: Ouders voeden hun kinderen (18-) alcoholvrij op	Ouderbijeenkomsten, zoals Puberbrein, Uit Met Ouders, Groepsinvloed en Alcohol.	ouders zijn geïnformeerd over de gevolgen van schadelijk alcoholgebruik
	Cursus Omgaan met Pubers	Ouders zijn versterkt in hun opvoedvaardigheden (Per subregio 1 cursus per jaar)
Ambitie: Kinderen hebben een gezond gewicht		
Regionale maatregelen	Acties	Resultaat
6: Versterken samenwerking JOGG-gemeenten	gezamenlijke inzet landelijke campagnes	Er is structureel overleg tussen de JOGG-gemeenten in Midden-Brabant (Tilburg, Waalwijk en Dongen) en op provinciaal niveau.
		Regionale eenduidigheid met inzet speerpunt DrinkWater (ook niet-JOGG gemeenten)
	regionale publiek-private samenwerking, afspraken	Onderzoeken mogelijkheden voor samenwerking met Efteling
		Toename van private partners; met name groente- en fruitleveranciers
		Onderzoeken mogelijkheden voor regionale samenwerking met Coca-Cola
7: betere doorverwijsmogelijkheden voor kinderen met overgewicht	ontwikkeling en implementatie Gecombineerde Leefstijl Interventie (GLI) vanuit innovatiebudget	De gemeenten Tilburg, Dongen, Heusden en Loon op Zand zetten de GLI in. Na de evaluatie wordt uitrol naar de andere gemeenten bekeken.
Lokale maatregelen	Acties	Resultaat
8: PO scholen besteden structureel aandacht aan gezond gewicht	Inzet Gezonde School-aanpak op PO (met name thema 'voeding' en 'sport en bewegen')	% van de PO scholen besteedt structureel aandacht (via GS-aanpak) aan gezond gewicht
9: Ouders voeden hun kinderen gezond op	Ouderbijeenkomsten	Ouders zijn geïnformeerd over gezonde voeding en bewegen
	Cursus Peuter in Zicht	Ouders zijn versterkt in hun opvoedvaardigheden (Per subregio 1 cursus per jaar)
Ambitie: het ziekteverzuim van leerlingen neemt met 20% af		
Regionale maatregelen	Acties	Resultaat
10: Voortgezet onderwijs scholen zetten structureel in op het terugdringen van ziekteverzuim	Inzet M@ZL-methodiek	Aantal scholen dat M@ZL inzet
11: ROC's zetten gestructureerd in op het terugdringen van ziekteverzuim	Implementatie M@ZL-methode op ROC-locaties	Aantal scholen dat M@ZL inzet